

Luwaŋaŋo Haalaŋo

Lentaarenŋ mara fo Jamanku Israyel
anfútne Esipt, aññantay anlibila kanaŋaŋo
kalaalinno. Bampúti a montaña n'aretuhne
montañhu Sinay, Díino anéereeniŋ
luwahánam, luwaŋaŋo haalaŋo.

Jantentenŋ Gúloku Díino:

¹ Afúrumi na, hómár tu gayiki mees,
Díino alóbne ingi jamanku Israyel
ayéjeeniŋ halóbo inha:

² - Ninkinan jamanku Israyel moŋon
moŋon, me me ingine Umuyhon,
Dínken n'afúnnurenne a didiirahu
Esipt k'oguyerne úsoog. Gúmár

gíyejoonunęne, ninkinan moęon
moęon.

³ Dahi wúur aramun hóduk fo me
Díino ba bareę.

⁴ Dahi wúur ajóonin honj
h'amíirhineh ingi h'agune a raafó,
wola h'agune a réeęo, wola h'agune
a baaruęo b'agune a réeęununku
réeęo k'aramunam. ⁵ Dahi wúur
aęoya k'aramun honjoęo
h'ójooninne, mara me me Umuyhon
me ingine Dínken. Ramunt me Díino
ba bareę. Agi wúur afoyeem
iyohenkinem a gubaarhu
jínubonkunom n'akanne, úmár ingi
maę ni ambosayhinehne baman a
fulanku ñamboralenkinin. ⁶ Kanda

ikankáneh bajóon imbi
m'ampokuneemne k'ambúuña
luwaṇankum maṇ ni
ambosayhinehne buruhu dííneṇ
alabaheṇ.

⁷ Dahi wúur anungam gurethum
mara wúur m'akaan nim ayikhineh
jínub ingi me Umuyhon, Dínken.

⁸ Dahi wúur afiiram luwaṇaṇo a
nintiku bísibaṇo bímákilinno ingi
binakinno. Bímár birenni a binaam,
bímár ingine bi guyohálaṇo. ⁹ Ásibaṇ
amákilan ingi ímbenduk guyikne
k'udoho dohohon nip, ¹⁰ kanda
bísibaṇo bímákilinno ingi binakinno,
bímár agune bísibahu guyohálaṇo.
Bísibaṇo bímár binaam, me

Umuyhon, Díken. Wúur ñantaaraŋ
adoho bísibaŋo bímár; guyuntáron
fi, guyuntáron imberenken,
guyuntáron ñandóolhon, guyuntáron
abónonkon, guyuntáron ñandékahan
m'angune a díken.¹¹ Me Umuyhon
ásibaŋ amákilaŋ ingi ímbenduk
gikanne a kayabhu raafo, réeŋo ingi
jakaamaŋo ingi h'agune na nip.
Kanda bísibaŋo bímákilinno ingi
binakinno dam giyohálane. Gúmár
akanne me Umuyhon ikando bísibaŋo
bímár bísiba birenni bi guyohálaŋo.

¹² Búuñaar ñamboshon. Agi ukaanen
nim usimayaháneh a didiiraŋo
d'ínekunoonuŋne.

¹³ Dahi wúur abuj údinhinem
uraagofo.

¹⁴ Dahi wúur akaan basango.

¹⁵ Dahi wúur adúgi.

¹⁶ Dahi wúur aséediya gúlob gu wúur
kandan.

¹⁷ Dahi wúur ayik kenkaare imbi
údinhinem uraagof a gubaarhu
kuyikhinem. Ñantaaro uyik
kenkaaren a gubaarhu
hogurumaaren ho údinhen ayikne;
guyuntáron a gúbidhu díkinem,
guyuntáron udikankánam,
guyuntáron údoolhánom,
guyuntáron ahayhánam, guyuntáron
kofalinkinem.

Nim Díino abúuñamne Musa a
montaño ki k'apiren adék atéekin
jamaño kúmbuuñaamo kúmár.
Bayennehini, Musa akucor adék
akaan maṇ nim. (Gúfuro 20:1-17)

Angu Díino atéekinteekin jamanku Israyel
luwahánam, luwaṇaño haalaño. Kanda
horaṇ akanne ki Díino anéer mintor
luwaṇaño?

Úfegen, Díino atéekinteekin mintor
luwaṇankánam mara asíbáásiib
k'ímpájuloonun h'ajónne ingi ho jóndonne.
Mintor immeremerano pájiironon aren fet
h'ajónne ingi ho jóndonne.

Kanda Díino afak atéekin mintor
luwaṇankánam mara asíbáásiib
k'inlentahoonun mara mintor rennáronon

imbi Díino, inkaanoonunkaan ho Díino
adígumne. Angu insohálahoonunsohála ki
Díino abonker mintor, ki Díino apahun
mintor a jínubonkintor.

Luwaŋo aliiho no Díino awonnunne ingine,
«Dahi wúur aramun hóduk fo me Díino ba
bareŋ.» (Gúfuro 20:3)

Luwaŋo anakinno amímiir ingi aliiho.

Díino ayéji a luwaŋo anakinno....

⁴ Dahi wúur ajóonin honj
h'amíirhineh ingi h'agune a raafó,
wola h'agune a réeŋo, wola h'agune
a baaruŋo b'agune a réeŋununku
réeŋo k'aramunam. ⁵ Dahi wúur
aŋoya k'aramun honjongo
h'ójooninne, mara me me Umuyhon

me ingine Díńken. Ramunt me Díino
ba bareŋ. (Gúfuro 20:4,5a)

A luwaŋo alalliino Díino ayéj:

⁷ Dahi wúur anungam gurethum
mara wúur m'akaan nim ayikhineh
jínub ingi me Umuyhon, Díńken.
(Gúfuro 20:7)

Inñantahoonuŋ ímbuuñahoonuŋ gurethu
Díino. Aji wol búuñaaaraŋ ulaamer, hómár
jóndoŋ, kanda aji wúur búuñaaaraŋ Díino
ingi gurethinem, na afaŋumne ni jóndoŋ.
Iniman, índukoŋo, aji aŋay hajodaŋo
ankaliheh k'anyéjeh «Wolahi ingi Díino!»
agida hajoda. Immerenŋ annunganunga
gurethu Díino. Angu ñantaaroŋoŋ
innungamoŋ gurethu Díino. Díino afoyfoy
hómár.

Jantenteŋ Gúloku Díino:

⁸ Dahi wúur afiiram luwaŋaŋo a nintiku bísibaŋo bímákilinno ingi binakinno. Bímár birenni a binaam, bímár ingine bi guyohálaŋo. ⁹ Ásibaŋ amákilaŋ ingi ímbenduk guyikne k'udoho dohohon nip, ¹⁰ kada bísibaŋo bímákilinno ingi binakinno, bímár agune bísibahu guyohálaŋo. Bísibaŋo bímár binaam, me Umuyhon, Díken. Wúur ñantaaraŋ adoho bísibaŋo bímár; guyuntáronŋ fi, guyuntáronŋ imberenken, guyuntáronŋ ñandóolhon, guyuntáronŋ abónonkon, guyuntáronŋ ñandékahan m'angune a díken. ¹¹ Me Umuyhon ásibaŋ amákilaŋ ingi ímbenduk gikanne a kayabhu raafo, réeŋo ingi

jakaamaŋo ingi h'agune na nip.
Kanda bísibaŋo bímákilinno ingi
binakinno dam giyohálane. Gúmár
akanne me Umuyhon ikando bísibaŋo
bímár bísiba birenni bi guyohálaŋo.
(Gúfuro 20:8-11)

Angu, Díino apokunpokun mintor dáde.
Gúmár akanne atéekini jamanku Israyel
mara bísibaŋo bímákilinno ingi binakinno,
ñantaaraŋaŋ andék dohoŋo. Anñantay
anyohála bísibaŋo bímár. Faka, a bísibaŋo
bímár anñantay anramun Díino. Imbi
jamanku Israyel, Díino atéekineeniŋteekin
mara bísibahu guyohálaŋo ingine bísibaŋo
bímákilinno ingi binakinno, (síbito). Baman
gub, jamanku Israyel gira andoho bísibaŋo
bímár. Kanda Díino yéjireŋeŋ mara
siyeŋeŋo adúkoŋo andooh bísibaŋo bímár.

Haman nim, Díino asíibáásiib ki lóokum
lóokum inyikoonuŋ bísiba bi guyohála
k'inyohálahoonuŋ a dohohintor,
k'inramunoonuŋ Díino. Fo Díino anahne
mintor luwaŋankánam, bajónkintor
gatifilinehne. Apokunpokun mintor dáde.

Jantenteŋ Gúloku Díino:

¹² Búuñaar ñamboshon. Agi ukaanen
nim usimayaháneh a didiiraŋo
d'ínekunoonuŋne. (Gúfuro 20:12)

Luwaŋo amákilanŋ ingine, «Búuñaar
ñamboshon.» Hóge gúbuuñabuuña bááhán
ingi nunkon? Hóge biriman f'oguyerne wol,
gúbuuñaheeniŋbuuña? Hóge hoŋon hoŋon
ho bááhán atéekinenne, ukankaan. Me
dipiren k'íyej nim. A waato inno jaraaho,
hambaanenŋo ingi bágidenŋo jup gira

ambúuña ñambosonkánin. Kanda Díino
Umuyhintor ayéji, «Búuñaar ñamboshon!»
Haani waat amánduk bareŋ gúbuuñarone
bááhán mbaŋ nunkon, újegumjegum luwaŋo
inno, újegumjegum luwahu Díino.

Luwaŋo n'akanne amákilango ingi amánduko
ingine,

¹³ Dahi wúur abuj údinhinem
uraagofo. (Gúfuro 20:13)

A gúbido gúduko a Líibárhú Gúloku Díino,
Díino ayéjyej mara ñammaasaŋo ampiren
anyehen m'ambujohne jamaŋo. Buyeheno
búmár ingine biniironjo. Kanda nanka a
luwaŋo inno, Díino lóburoŋ a gubaarhu
hómár. Nanka lóburoŋ a gubaarhu biñaam.
Uñantay umara didiirahan, uwatum
didiirahan. Uñantay umara bádinken. Díino

díigindenj hómár. Ho Díino adígumne ingine
iniman uraagofonjo afoy údinem uraagof,
adék abujom.

Inini, upiren úyej, «Me, luwanjo inno, me
jégumahadi luwanjo inno. Me bujahadi
wúur.» Kanda a gúbido gúduko a Líibárh
Gúloku Díino, Díino ayéjyej mara aji ufoyi
wúuro, újegumjegum luwanjo inno.

Lentaarenj mara Díino, jamméejhu wúuro
gangingehne. Angu, haani bujuro wúur, aji
ufoyem a jamméejhen barej, ukankaan ho
Díino adígumne. Hoge foyahado wúur?

Woo, dimpirenoj k'ínyejoonunj nim.

Íjegumoonunjegum luwanjo inno.

Íjegumoonunjegum luwahu Díino.

Luwanjo n'akanne amákilano ingi anakanjo
ingine,

¹⁴ Dahi wúur akaan basango. (Gúfuro
20:14)

Díino awonnunwonnun luwaŋo inno mara
apokunpokun mintor. Apápájul h'ajónne
imbi mintor. Asíibáásiib k'akooñ indikaamo
ingi jaraaho. Asíibáásiib k'akooñ
arinenkintor. Gúmár akanne ayéji mara
údiigeeno ingi udikaamo ampiren anwaanay
aji anjahay bareŋ. Údiigeeno ñantaaraŋ
anwaanay ingi udikaamo mu úmár
jaháraŋne. Udikaamo, ñantaaraŋ
anwaanay ingi údiigeeno mu jahuromne.
Díino adígumdiigum hómár.

Aji újegumi luwaŋo inno upiren upuñ
bajaho. Faka, upiren upuñ arinken k'úner
dáde! A duniyaŋo a waato inno jamaŋo jup
anniironiiro, índukoŋo ganniironiiro a

gubaarhu banéro b'aretuhne sidaño. Angu,
banéro bámár apiren alaho aji ukaani
basango. Abénkinbenkin dáde!

Upiren úyej, «Me pokundi luwaño inno.
Díino síibiira ki duniyahum asúum!» Kanda
Díino awonnunwonnun luwaño inno, ayéj,
«Dahi wúur akaan basango» mara
apokunpokun mintor. Síibaaran
k'impuñoonuj arinenkintor. Síibaaran
k'impuñoonuj bajahankintor. Angu, aji
ukaani basango haani waat amánduk,
újegumjegum luwaño inno, újegumjegum
luwahu Díino.

Luwaño n'akanne amákilango ingi alallango
ingine,

¹⁵ Dahi wúur adúgi. (Gúfuro 20:15)

Aji udoohi honj ho úduk amune, ukankaan

honj ho Díino adígum. Aji udoohi honj
h'atiir, iniman biko, aji úduk amune ámár,
údugidugi. Gúduk ni wúur fégiren, angu
pájiiren mara wúur adoodooh honjhánom.
Kanda Díino apápájul, Díino aféfeg. Afég
n'udoone honjo hómár. Apápájul mara
újegumjegum luwahánam.

Gúduk dúgiyahado honj. Kanda upiren
újegum luwaŋo inno a jamméejhen. Agi
udomay honj ho úduk amune, úsiibásiib
dáde k'umuy honjo hómár. Aji uwoseni
hómár, újegumjegum luwaŋo inno. Gúmár
akanne Díino ayéjyej a luwaŋo haalaŋo,

¹⁷ Dahi wúur ayik kenkaare imbi
údinhinem uraagof a gubaarhu
kuyikhinem. Ñantaaro uyik
kenkaaren a gubaarhu

hogurumaaren ho údinhen ayikne;
guyuntáron a gúbidhu díkinem,
guyuntáron udikankánam,
guyuntáron údoolhánom,
guyuntáron ahayhánam, guyuntáron
kofalinkinem. (Gúfuro 20:17)

Luwaño haalaño ingine, «Dahi wúur ayik
kenkaaren imbi índinenken ñanraagof a
gubaarhu kuyikhinin.» Jamaño jup
ganyéjeyej, «Upiren udoma honj ho úduk
amuy. Upiren uyik kenkaarenjo. Kandan
honj! Yúulendo!» Nim jamaño ganyéjehne.
Kanda Díino ayéj mara aji úsiibay dáde
k'uyik honj ho úduk amune; radiyohánom,
portabláhánam, díkinem, beekankánam,
udikankánam, hogurumaaren; Díino ayéj,
«Úyuulenyuulen. Uwosenwosen ho
jóndonje, újegumjegum luwahum.»

Luwahu Díino arenrenn fet. Ikaanumi,
mintor nip ínjegumoonunjegum luwaŋo
inno. Aji uningi luwaŋanku Díino,
úpájihineh mara wúuhuro imbi Díino.

Afallay luwa amánduk, luwaŋo n'akanne
amákilano ingi arenekeŋo.

Díino ayéjyej,

¹⁶ Dahi wúur aséediya gúlob gu wúur
kandaŋ. (Gúfuro 20:16)

Aji ínloboonun honj ho guyron marigen,
ínjegumoonunjegum luwaŋo inno.

Inkaanoonunkaan honj ho Díino adígumne.

Jamaŋo jup ganyéjyej mara aji ujoday,

kandaŋ honj. Yúulendo! Ganyéjyej,

«Simbujayo jóndon, hódugo jóndon, kanda
sinjodaamayo, kandaŋ honj.»

Famo, ayikyik manojono m'anguyerne
Ñaamol. Anyéjeh mara immeren andúgidugi
jup. Imbi manojono, wolo, jandin
baguyumne údiigeen, añantay adúgi
bunapiño. Immeren ganyéjeyej mara
hódugo ingine hakaanankánin. Kanda Díino
ayéji, «Dahu údugi.» Angu, aji ídugihi honj,
íjegumjegum luwahu Díino. Dipiren k'íyey
Díino, «Kanda hódugo ingine
hakaanankint!»

Jamaño índukono ganyéjeyej, «Upiren ujud
wúur. Upiren úlob honj ho marigen giren.
Kandan honj. Hómár ingine hakaanankint,
hakaananku mint ñanraagofono.» Kanda
gúloku Díino ayéji, «Buku ujud wúur, buku
úlob honj ho marigen giren.» Angu aji úlobi
honj ho marigen giren, újegumjegum
luwahu Díino. Alikiyaama, dupiren k'úyey

Díino, «Kanda sinjodaamayo ingine hakaanankint.»

Díino ayéji, «Simbujayo jóndon, basango jóndon, hódugo jóndon, sinjodaamayo jóndon.» Aji ídugihi honj, íjegumjegum luwahu Díino. Aji ílobi honj ho guyron marigen, íjegumjegum luwahu Díino. Luwananku Díino awúuhwuuh dáde. Aji iningi luwanankánam, ífeg mara me wúuhuri, me rennári imbi Díino.

Hóge ayikyik wúur m'apirenne ayéj, «Me jégumahadi luwananku Díino. Jodahadi, dúgiyahadi, domahadi honj ho úduk amune, foyahadi wúur, biriman f'eronne wol gipokunopokun Díino afañ jamaño ingi honjoño nip, Díino ba bareñ giramunahne.» Hóge upiren úyej nim? Me dipiren!

Angu lentaaren, Díino ingine ulekhu balóbo
úwuuhinno. N'agune ulekhu balóbo
úwuuhinno, añantay ayehen
m'anjégimehne luwaṇankánam. Adama ingi
Awa, luwa amánduk bareṇ ganjégumne.
Kanda Díino apineheeniṇpine. Kanda
mintor, hóge ínjegumoonunjegum luwa
amánduk bareṇ? Wówo, luwaṇaṇo jup
gínjegumoonunṇe. Abári ki Díino ayehen
mintor. Buyeheno búmár ingine biniironṇo,
símbennayo ingi Díino manini ingi
símbennayo ingi Díino bandór a kuulo.
Díino arenrenn fet. Dapiren k'anguyay a
kantíg ínkánduk ingi mi rennáreṇeṇe.
Kanda luwaṇanku Díino ajellihinjellihin
mintor mara mintor nip rennáronṇon imbi
Díino. Arijanna ingine kantígo karenninno.
Luwaṇanku Díino, luwaṇaṇo haalaṇo no

Díino awonnunne ingine luwaŋanku arijanna mees. M'angune arijanna gira anjégumeh luwaŋanku Díino. M'angune arijanna anrennrenn fet, awúuhwuuh dáde. Kanda mintor rennáronŋ, wúuhuronŋ. Neeraŋ gimpirenkunoonuŋne impahoonuŋ jahánama k'inguyoonuŋ arijanna?

Lentaarenŋ úbáku Ibrahiima n'anébaane a kánginku leeyanŋ. Úmár pirendenŋ k'apah úmár umoorahánam. Mintor mees, dimpiren k'impahoonuŋ mintor immeremeranŋ. Feere girenŋ na aji Díino kandanŋ honj k'apahun mintor iniman n'apahunne úbáku Ibrahiima. Damiñ uyennehinkinenŋ a Líibárfu Gúloku Díino ho Díino akanne ki k'apiren apahun mintor.